Nr 1996

av herr Andersson i Örebro m. fl.
i anledning av Kungl. Maj:ts proposition 1974:168 med förslag till lag om kreditpolitiska medel, m. m.

De mindre och medelstora företagen är viktiga delar av vårt svenska näringsliv. Företag med mindre än 200 anställda svarar för omkring 40 % av antalet sysselsatta i vårt näringsliv, dvs. för över 720 000 arbetstillfällen. Av industrins investeringar och export svarar de för omkring 20 %.

Denna kategori företag har flera svåra problem att kämpa mot däribland en "orättvis" löneskatt, orimligt höga arvs- och förmögenhetsskatter, uppgiftsskyldigheter m. m. Ännu ett hot emot företagens existens är den svåra kreditmarknaden för de mindre och medelstora företagen. Denna gör sig särskilt gällande under tider med kreditrestriktioner.

Bördan för stabilisering av ekonomin i åtstramande riktning har under de senaste åren nästan helt fått bäras av kreditpolitiken samtidigt som dess verkningsbas starkt beskurits genom statsmakternas krav på prioritering av bostadssektorns kreditbehov.

Då den prioriterade sektorn helt undantagits från restriktionerna i sådana fall har utlåningen till icke prioriterade sektorer skurits ned även med den del som annars skulle ha fallit på den prioriterade sektorn. En sådan ordning medför allvarliga störningar i de icke prioriterade låntagarnas finansiella och reala planering och försvårar kreditpolitikens och kreditmarknadens anpassning till strukturella förändringar mellan olika sektorers kreditbehov. Följden härav blir en mindre effektiv kreditfördelning i samhällsekonomin som helhet.

I propositionen 1974:168 finns inga förslag till förbättringar för att lösa de mindre och medelstora företagens svårigheter att låna pengar under kreditrestriktioner.

Förslag i den riktningen hade varit motiverade mot en bakgrund av vad som sägs i SOU 1968:3 s. 390 ang. kreditmarknadens struktur och funktionssätt. Där konstaterades att det står utom allt tvivel att kreditpolitiken 1955–1956 träffade de mindre och medelstora företagen betydligt hårdare än de stora företagen. Vidare framhålls att om kreditåtstramningen verkar hårdast via affärsbankerna och fullkomliga substitut för affärsbankslån inte finns, kommer enbart detta att innebära att mindre och medelstora företag påverkas mest, eftersom de i högre grad finansierar sig med banklån. Mycket riktigt visar det sig även under nuvarande kreditrestriktioner att de mindre och medelstora företagen får svårast att låna upp pengar. Medan storföretagen, visa av den tidigare förda kreditpolitiken, gör allt för att hålla en

hög likviditet, stryps småföretagens möjligheter att låna pengar och bygga ut produktionsapparaten. Kreditpolitiken 1969–1970 och dess verkningar utgör ett drastiskt exempel på det senast anförda. Under bibehållen prioritering av bostadssektorns kreditbehov föreskrevs då utlåningstak och nedskärning av checkräkningskrediterna till övriga låntagare samtidigt som industrins obligationsemissioner ytterligare begränsades.

I dag råder svårigheter för de mindre och medelstora företagen att erhålla dels kortfristigt kapital i bankerna, dels långfristigt kapital i de särskilt för ändamålet inrättade kreditinstituten. Som exempel kan nämnas att det numera tar 6–8 månader innan AB Industrikredit kan betala ut pengar till uppförda projekt mot i normalfallet 2 månader. Möjligheterna för kreditinstituten att utge obligationslån och därmed i ökande utsträckning tillgodose de mindre och medelstora företagens långfristiga kapitalbehov måste förbättras.

För att de kreditpolitiska åtgärderna som vidtages skall kunna belysas från olika håll bör den kreditpolitiska lagstiftningen endast gälla ett år i sänder.

Med hänvisning till det anförda hemställer vi

att riksdagen beslutar

a) att den i propositionen 1974:168 föreslagna "Lag om kreditpolitiska medel" skall vara tidsbegränsad och gälla för ett år i taget,

b) att de i 14:e och 15:e paragraferna Kungl. Maj:ts prop. 1974:168 föreslagna reglerna om utlåningsreglering måtte utgå.

Stockholm den 26 november 1974

SVEN G. ANDERSSON (fp)
i Örebro

TORSTEN GUSTAFSSON (c)
i Stenkyrka

FILIP W. FRIDOLFSSON (m)